

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 322-01-3/2018/4
Ljubljana, 4. 7. 2018

Državni svet Republike Slovenije je na 9. seji 4. 7. 2018, na podlagi prvega odstavka 97. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) in prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F), sprejel naslednje

S K L E P E

k Prihodnosti skupne kmetijske politike po letu 2020

- 1. Državni svet se je seznanil s predvidenimi spremembami skupne kmetijske politike Evropske unije po letu 2020, ki jih je predstavilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.**
- 2. Državni svet poudarja, da je predvideno znižanje sredstev za neposredna plačila za 3,9 % ter skoraj 15 % za razvoj podeželja nevzdržno in bi jih bilo treba vrniti na sedanjo raven. Državni svet meni, da je treba ublažiti izpad sredstev EU, namenjenih za kmetijstvo, in jih predvideti ter zagotoviti v državnem proračunu.**
- 3. Državni svet poudarja, da morajo v okviru nacionalne davčne zakonodaje tudi v prihodnje ostati izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD) izvzeta iz dohodnine, ne glede na to, iz katerega stebra se bodo izplačevala. Na splošno je treba davčno politiko oblikovati tako, da v kmetijstvu ne bo prihajalo do večkratnih obdavčitev.**
- 4. Državni svet meni, da Slovenija potrebuje strategijo samooskrbe in predlaga, da se pripravi in vodi ciljna politika samooskrbe v sodelovanju z vsemi ključnimi deležniki na način, da bo zagotovljena zadostna pridelava hrane skozi vse leto.**
- 5. Državni svet predlaga, da se nameni več sredstev za sofinanciranje preventivnih aktivnosti (npr. protitočna zaščita, sofinanciranje zavarovanj, itd.) pred vremenskimi ujmami.**
- 6. Državni svet predlaga, da Slovenija v okviru pogajanj z EU zahteva skrajšanje prehodnega obdobja rabatne politike za ustanovne države članice iz petih let na dve oziroma največ tri leta.**

- 7. Državni svet poziva Vlado, da poenostavi izvajanje skupne kmetijske politike in odpravi vso odvečno administracijo, ki neopravičeno bremeni kmete.**
- 8. Državni svet predlaga, da se nad prejemniki kmetijskih subvencij izvaja doslednejši nadzor in na ta način zagotavlja, da so upravičenci zgolj pravi kmetje.**

Obrazložitev:

Državni svet se je seznanil s »Prihodnostjo skupne kmetijske politike po letu 2020«, ki jo je predstavilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Evropska komisija je 1. junija 2018 objavila dolgoročni proračun EU za obdobje 2021–2027 za področje kmetijstva in razvoja podeželja ter tri zakonodajne predloge za posodobitev in poenostavitev prihodnje skupne kmetijske politike EU (SKP). Kot ugotavlja komisija, je predvideni finančni proračun za SKP zmanjšan predvsem zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije in večjih izdatkov na področju migraciji in varnosti. Za Slovenijo se predlaga 903 milijone evrov za neposredna plačila ter 716 milijonov evrov za politiko razvoja podeželja. To pomeni, da se sredstva za neposredna plačila zmanjšajo za 3,9 % ter sredstva za področje razvoja podeželja za skoraj 15 %. Znižanje sredstev, zlasti za razvoj podeželja, je za Slovenijo previsoko in ne zagotavlja doseganja ciljev na področju kmetijstva, je pa spodbudno, da je predvideno povečanje sredstev za čebelarske programe s sedanjih 383.000 evrov letno na okoli 650.000 evrov.

Kot ugotavlja Državni svet, zakonodajni sveženj sestavljajo tri uredbe: nova Uredba o strateških načrtih SKP, spremenjena Uredba o skupni ureditvi trgov s kmetijskimi proizvodi in Uredba o financiranju, upravljanju in spremljanju SKP. Uredba o strateških načrtih SKP, ki jih pripravijo države članice in se financirajo iz skladov EKJS in EKSRP, bo nadomestila uredbi za neposredna plačila in program razvoja podeželja ter vključila sektorske programe iz Uredbe o enotni skupni ureditvi trgov. Predlog predvideva splošne in specifične cilje, ki jih bodo morale države članice upoštevati z intervencijami v svojih strateških načrtih. V teh bodo za doseganje skupnih ciljev povezani ukrepi shem neposrednih plačil in sektorskih programov ter ukrepi politike razvoja podeželja, kar je glavna sprememba SKP po 2020. Uredba določa široko zastavljene kategorije intervencij, kar bo državam članicam dalo več prožnosti pri oblikovanju ukrepov. Predlog uredbe o financiranju, upravljanju in spremljanju SKP je prilagojen novemu izvedbenemu modelu, ki več obveznosti prenaša z Evropske komisije na države članice, vendar ohranja trenutne upravljalne strukture in mehanizme (plačilne agencije, IAKS itd.). Glavna sprememba Uredbe o skupni ureditvi trgov s kmetijskimi proizvodi je prenos sektorskih programov v strateško načrtovanje, uvaja pa še poenostavljena pravila za sistem geografskih označb, da bi ta postala bolj privlačna za proizvajalce.

Bistvena sprememba reformnih predlogov je povečanje pristojnosti držav članic za oblikovanje ukrepov, ki bodo za izvajanje SKP pripravile strateški načrt, v katerem bodo zajeti ukrepi tako prvega (neposredna plačila in sektorski programi) kot drugega stebra (program razvoja podeželja). Na ravni EU bodo določeni glavni cilji, okvir za spremljanje, intervencije in glavne definicije, države članice pa jih bodo nato podrobneje opredelile ter jih tako bolj prilagodile svojim potrebam. Kot ugotavlja Državni svet, so prednostne naloge SKP krepitev okolja in podnebnih ukrepov, boljša ciljna usmerjenost podpore in večje opiranje na znanje, inovacije in tehnologijo. Na

okoljske in podnebne ukrepe je vezanega kar 40 % proračuna. Dosedanja zelena komponenta bo v prihodnje združena z navzkrižno skladnostjo v novo okrepljeno pogojevanje, države članice pa bodo morale eko sheme kmetom po novem ponuditi tudi v okviru prvega stebra. Na področju ciljne podpore se plačila nad 60.000 evrov postopno zmanjšujejo, predvideva se zgornja meja v višini 100.000 evrov, pri čemer se bo upošteval strošek plač. S tem naj bi bila nova SKP bolj usmerjena na male in družinske kmetije. Novost je tudi zblíževanje dohodkovne podpore po državah članicah, saj so zdaj velike razlike v izplačilih na ha površine (od 200 do 550 evrov).

Državni svet je bil seznanjen, da na Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije izražajo zaskrbljenost zaradi tako obsežnega znižanja sredstev za neposredna plačila, saj se to lahko odrazi v dodatnem opuščanju obdelovanja kmetijskih zemljišč, in zaradi izrazitega znižanja sredstev za razvoj podeželja, saj ta sredstva prispevajo k večji konkurenčnosti slovenskega kmetijstva in dodani vrednosti na kmetijah (npr. ustvarjanje novih delovnih mest na podeželju). Ta sredstva nenazadnje omogočajo boljšo kakovost bivanja na podeželju in prispevajo k boljši in stabilnejši oskrbi s hrano v Sloveniji. Stališču Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije se pridružuje tudi Državni svet, ki poziva slovenske pogajalce, da naredijo vse, da se sedanji obseg sredstev ohrani, saj bo treba v nasprotnem primeru izpad teh sredstev zagotoviti v državnem proračunu.

Državni svet izpostavlja tudi problematiko dvakratnih obdavčitev v kmetijstvu in predlaga, da se tudi v prihodnje v okviru nacionalne davčne zakonodaje ohrani ureditev, na podlagi katere so izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD) izvzeta iz dohodnine. Po mnenju Državnega sveta je treba oblikovati tako davčno politiko, da v kmetijstvu ne bo večkratnega obdavčenja.

V zvezi s problematiko samooskrbe v Sloveniji Državni svet meni, da potrebujemo strategijo samooskrbe v smeri ciljne politike samooskrbe, pri kateri pripravi in vodenju morajo sodelovati vsi ključni deležniki, od kmetov, potrošnikov, trgovcev do Varuha odnosov v verigi preskrbe s hrano in resornega ministrstva. Ključno je, da bo zagotovljena zadostna pridelava hrane skozi vse leto in ne le v času sezone. Zato je treba spodbujati izvensezonsko pridelavo hrane (npr. finančna podpora pri gradnji rastlinjakov).

Vedno pogosteje se srečujemo z vremenskimi ujmani in naravnimi katastrofami, ki pustošijo po kmetijskih površinah. Ugotavlja se, da je na preventivnem področju premalo storjenega, kurativa pa je prepočasna - kmetje npr. čakajo na odškodnine tudi po več let. Z vidika hitrejših in cenejših odprav škod Državni svet predlaga, da se več sredstev nameni za sofinanciranje preventivnih ukrepov (npr. protitočna zaščita, sofinanciranje zavarovanj, itd.).

Državni svet opozarja tudi na nerazumno dolgo petletno prehodno obdobje rabatne politike za ustanovne države članice, kar postavlja ostale države članice v neenakopraven položaj. Zato predlaga, da Slovenija v okviru pogajanj z EU zahteva skrajšanje prehodnega obdobja rabatne politike na dve oziroma največ tri leta.

Alojz Kovšca
predsednik